

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

พระบรมราชาบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของวิทยาลัยวิชาการศึกษา ในวันพฤหัสบดี ที่ 19 ธันวาคม 2511 ตอนหนึ่งความว่า

“...ไทยเราเคารพยกย่องครูมาก สงเคราะห์ครูเข้าในบุพการี รองจากบิดามารดา ไม่ว่าผู้ใด แม้มียศศักดิ์อำนาจเพียงใด ก็ยังยำเกรงเชื่อฟังครู ไม่ลบหลู่ ไม่ลืมนคร เพราะเราถือว่าครูเป็นผู้ปลูกฝังทั้งความรู้และความดีให้แก่เรา เป็นผู้ปั้นเราให้เป็นคนดีมีประโยชน์ แต่ข้าพเจ้ารู้สึกว่าคุณวันนี้นักเรียนมีท่าทีแสดงว่าเสื่อมคลายความเคารพเชื่อฟังครูลง อยากให้บัณฑิตทางการศึกษาพิจารณาดูว่าเป็นเพราะเหตุใด เป็นเหตุเพราะนักเรียน เพราะสิ่งอื่นๆ หรือเพราะตัวครู ข้าพเจ้าขอกล่าวกับท่านว่า จิตใจของครูแต่ก่อนนั้นมากด้วยเมตตา ความเมตตาทำให้ครูเห็นแก่ศิษย์ยิ่งกว่าเห็นแก่ตัว จึงมุ่งที่จะสั่งสอนและอบรมศิษย์ให้มีทั้งความดีและความรู้ สามารถเสวยสละความสุข ความสะดวกสบาย และแม้ความสนุกความคะนองได้เพื่อประโยชน์ของศิษย์ ครูของไทยจึงผูกมัดใจศิษย์ให้เคารพรักใคร่ได้มั่นคง

ท่านทั้งหลายจะได้เป็นครูต่อไป ขอให้เข้าใจในความเป็นครูและตั้งใจเป็นครูให้ได้จริง จงมีเมตตาต่อศิษย์ มีความมุ่งมั่นเจริญต่อศิษย์ มีความกล้าหาญที่จะเอาชนะอุปสรรคทั้งปวง และร่วมกันปั้นศิษย์ให้พร้อมทั้งวิชาความรู้และศีลธรรมจรรยา เพื่อประเทศชาติและสถาบันของครูเพื่อครูจักได้เจริญมั่นคงอยู่ต่อไป...”

(ประมวลพระราชดำรัสและพระบรมราชาบาท. 2513 : 20)

จากพระบรมราโชวาทดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าครูเป็นผู้มีความสำคัญ จะต้องประพฤติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีของสังคม ปัจจุบันพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา และข้าราชการครูบางส่วน ที่เปิดเผยทางสื่อมวลชน วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เช่น ครู นักการ ข่มขืนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 (เดลินิวส์. 2547 : 10) ยิ่งผู้อำนวยการโรงเรียน แฉถูกข่มขืนพัชรีพัชร์พวงยาเสพติด (เดลินิวส์. 2547 : 1) มีการลงโทษข้าราชการครู และ ผู้อำนวยการโรงเรียน โดยการจำคุก 50 ปี และข้อหา พาเด็กนักเรียนขายบริการทางเพศ (เดลินิวส์. 2547 : 7)

จากพฤติกรรมของครูและผู้บริหารสถานศึกษาบางคนที่ไม่มีความซื่อสัตย์ อาจเป็นสาเหตุ ทำให้นักเรียนนำไปเป็นแบบอย่างที่ไม่ดีไม่เหมาะสม เป็นที่ยอมรับว่าในปัจจุบันเยาวชนของชาติมีข่าวในทางลบปรากฏเป็นระยะๆ เช่น นักเรียนมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร วัยรุ่น ยกพวกตีกัน เด็กผู้หญิงหลงใหลในวัตถุนิยม ถึงขั้นยอมขายตัว สิ่งเหล่านี้เป็นสัญญาณที่ชัดเจน ว่าสังคมไทยถึงจุดอ่อนแอ จากการสัมมนาในวันเยาวชนแห่งชาติ (เดลินิวส์. 2547 : 17) ครูจะต้องช่วยสร้างคุณค่าให้แก่ตนเองและวิชาชีพครูให้เป็นที่ยอมรับของสังคมให้สมได้ชื่อว่า ครูเป็นปูชนียบุคคล โดยการปฏิบัติตนให้อยู่ในคุณธรรม และตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ให้ เป็นกำลัง สำคัญของชาติ

ภารกิจของครูนับเป็นภารกิจที่ยิ่งใหญ่และข้าราชการครูถือได้ว่าเป็นกลไกสำคัญของ รัฐในการพัฒนาคนให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพเพื่อเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนา ประเทศชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในโลกยุคโลกาภิวัตน์ ประเทศทั้งหลายในโลกล้วนต้องแข่งขัน ทางด้านเศรษฐกิจ การค้าและเทคโนโลยี เป็นการใช้งำลังสมองกำลังปัญญา แทนกำลังอาวุธ และกำลังกาย ประเทศใดมีทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพย่อมได้เปรียบ และแม้จะขาดแคลน ทรัพยากรธรรมชาติ แต่หากพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณภาพทั้งด้านสติปัญญา ความสามารถ มีระเบียบวินัยและมีคุณธรรม ก็สามารถพัฒนาประเทศให้อยู่ในระดับแนวหน้าของโลกได้ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูต้องพัฒนาตนเองก่อนทั้งด้านวิชาการและด้านคุณธรรม การที่จะยกระดับ คุณภาพชีวิตของคนไทยและแก้ไขปัญหาความยากจน รวมทั้งความด้อยความสามารถของ คนนั้น ล้วนต้องอาศัยกำลังสำคัญของครูที่มีอยู่ทั่วประเทศช่วยเป็นพลังผลักดันและช่วยกัน สร้างสรรค์ให้มีคุณภาพ (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู. 2538 : คำนำ)

สำหรับข้าราชการครูที่รับผิดชอบในฐานะผู้บริหารสถานศึกษานั้น ถือว่าเป็นหัวใจ สำคัญสำหรับการบริหารสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ ประสิทธิภาพในการบริหารสถานศึกษา เป็นผลมาจากความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษา ในการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้

เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการจัดการเรียนการสอน ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องเพียบพร้อมด้วยคุณสมบัติหลายประการ คือ มีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะ มีคุณธรรมและคุณลักษณะที่ดี ซึ่งคุณสมบัติเหล่านี้ ก็คือสมรรถภาพของผู้บริหารนั่นเอง

ผู้บริหารที่มีคุณสมบัติดังกล่าว จะสามารถปฏิบัติภารกิจในความรับผิดชอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2541 : 2)

จากการเปลี่ยนแปลงในวิถีชีวิตของบุคคล อันเนื่องมาจากความเจริญทางด้านวัตถุ แต่ขาดการพัฒนาด้านจิตใจ ทำให้คุณธรรมของบุคคลในสังคมมีลักษณะที่เสื่อมทรามลง ลดลงความสำเร็จอย่างน่าเลื่อมใส มาตรฐานส่วนบุคคลกำลังพังทลายลง ควรจะได้รับ แก่ใจและรักษาอย่างทันท่วงที ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการเสริมสร้างคุณธรรมให้เกิดขึ้น โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษา ถ้าผู้บริหาร หรือ ผู้นำ มีความสามารถและเป็นผู้นำที่ดี องค์การหรือหน่วยงานนั้นก็ประสบความสำเร็จด้วยดี การที่จะเป็นผู้บริหารหรือผู้นำที่ดีได้ จึงควรเป็นผู้นำที่มีความ สามารถและคุณสมบัติที่เหมาะสม เป็นตัวอย่างแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาได้เป็นอย่างดี การที่มีบุคลิกภาพที่เหมาะสม มีคุณธรรม โดยเน้นการประพฤติปฏิบัติตามคุณธรรมพื้นฐาน 3 ประการ คือ คุณธรรมด้านการครองตน คุณธรรมด้านการครองคน คุณธรรมด้านการครองงาน พฤติกรรมด้านคุณธรรมทั้ง 3 ด้านของผู้บริหารสถานศึกษา มีความสำคัญต่อการบริหารงานในสถานศึกษาเป็นอย่างมาก เพราะการบริหารงานใน หน่วยงานใด ๆ ก็ตามต้องใช้ความรู้ คู่กับคุณธรรม (มงคล ภาธรธวานนท์. 2539 : 2 – 3) และเนื่องจากความสลับซับซ้อนของภารกิจและการเปลี่ยนแนวทางการบริหารตามการปฏิรูปในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 จำเป็นต้องมีผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความรู้ ความสามารถหรือมีลักษณะเป็น ผู้บริหารการศึกษามืออาชีพ นักบริหารมืออาชีพที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในการบริหารและการจัดการศึกษาตามแนวที่กำหนดไว้ใน พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ประกอบด้วย ความเป็นผู้นำตามธรรมชาติ มีความรู้ลึกและรู้รอบ มีบุคลิกภาพน่าเชื่อถือ มีคุณธรรมจริยธรรม มีความสามารถและทักษะในการปฏิบัติงาน และการมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องเป็นแบบอย่างในการปฏิบัติทั้ง ด้านคุณธรรมและหน้าที่ การงานแก่ผู้ร่วมงานและผู้เกี่ยวข้องเพื่อให้สามารถ ครองตน ครองคน ครองงาน อันเป็นหนทางที่จะนำไปสู่การบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ธีระ รุญเจริญ. 2525 : 22)

ในสภาพการณ์ปัจจุบัน ภาพลักษณ์ของผู้บริหารที่เปิดเผยอดอกมาผ่านสื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ หรือมีการวิจารณ์กันในหมู่ของครู อาจารย์ รวมทั้งผลการวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมด้านคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ส่วนมากมักเป็นข่าวไม่เป็นที่พึงประสงค์ของสังคม

เช่น ผู้บริหารขาดความเที่ยงธรรมในการเลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่ง ใช้เวลาราชการไปในทางที่ไม่เหมาะสม เพื่อประโยชน์ส่วนตัว ประพฤติตนผิดศีลธรรม หาผลประโยชน์โดยอาศัยหน้าที่ สิ่งเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของการบริหารงานในโรงเรียน ซึ่งเป็นการปฏิบัติที่ไม่สอดคล้องกับหลักคุณธรรมของผู้บริหาร ทำให้ผู้บริหารขาดความเชื่อถือ ศรัทธาและไม่ได้รับความร่วมมือกับผู้ร่วมงาน ตลอดจนการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนอาจไม่บรรลุผลสำเร็จ ได้ดีเท่าที่ควร (อังฉรา พรสีมา. 2538 : 4) มีผู้บริหารสถานศึกษาจำนวนมากไม่ได้นำหลักคุณธรรมมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา เช่น ผู้บริหารใช้อำนาจบังคับบัญชาให้ได้มาซึ่งลาภสักการะ ทรัพย์สิน ตลอดจนแรงงาน และขาดหลักยึดในการทำงาน เป็นคนเสมือนไม้หลักปักเลน ไม่สามารถควบคุมอารมณ์ได้ มีการละเลยในการปฏิบัติหน้าที่ (พยุง สารทอง. 2544 : บทคัดย่อ) ผู้บริหารสถานศึกษามีการอุทิศตน เสียสละ และมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานน้อยที่สุด (คมสัน บุพศิริ. 2542 : บทคัดย่อ)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 เป็นเขตพื้นที่การศึกษาชายแดนติดกับสาธารณรัฐประชาชนลาว เป็นพื้นที่ ที่ต้องมีความระมัดระวังเกี่ยวกับการก่อให้เกิดมิจฉาชีพ ทำให้มีการพฤติกรรมที่ผิดคุณธรรมในหมู่ข้าราชการครู ตลอดปีที่ผ่านมา มีรายงานจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ตามหนังสือที่ ศธ 04171/3221 ลงวันที่ 23 ธันวาคม 2546 แจ้งว่ามีข้าราชการครูถูกร้องเรียน จำนวน 18 ราย ผู้บริหาร จำนวน 5 ราย คิดเป็นร้อยละ 9.1 ของผู้บริหารในสังกัด ส่วนประเด็นร้องเรียนจะเป็นกรณีเกี่ยวกับผู้บริหารไม่มีความโปร่งใสในการบริหาร งบประมาณ ความไม่ชอบธรรมในการพิจารณาความดีความชอบ การละทิ้งหน้าที่รวมทั้งการประพฤติตนไม่เหมาะสมกับบทบาทและตำแหน่ง หน้าที่การงาน

ผู้วิจัยในฐานะเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ตระหนักถึงความสำคัญของพฤติกรรมด้านคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคายเขต 3 จึงสนใจที่จะศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับพฤติกรรมด้านคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครูผู้สอนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ซึ่งผลจากการศึกษาจะได้นำไปใช้เป็นข้อเสนอแนะ ใช้เป็นแนวทางพัฒนา ด้านคุณธรรมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการพัฒนาการจัดการศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคายเขต 3 ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของครูผู้สอนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ต่อพฤติกรรมด้านคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมด้านคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3
3. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมด้านคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นต่อพฤติกรรมด้านคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ของครูผู้สอนกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

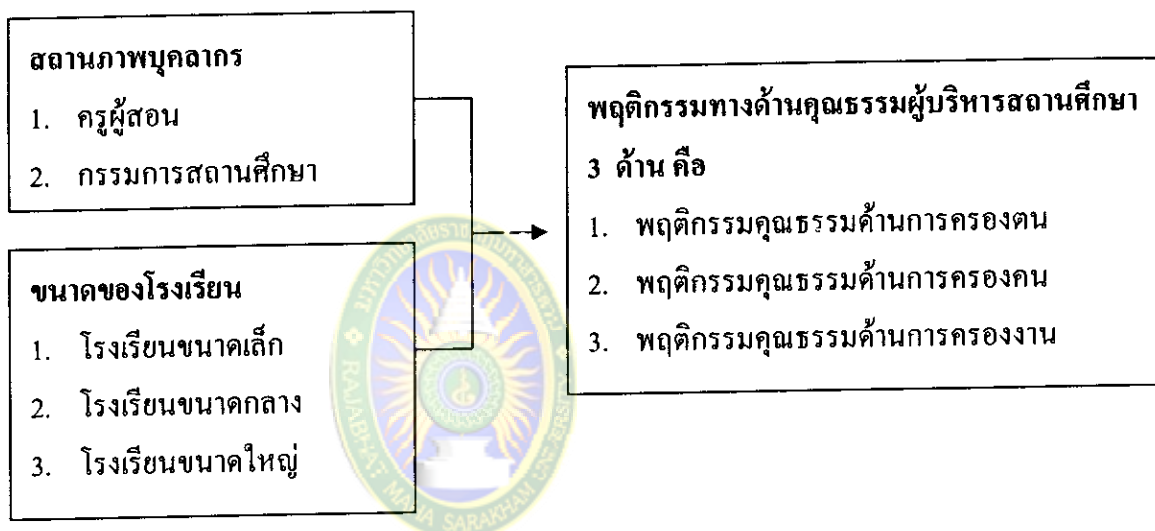
สมมติฐานการวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

1. ครูผู้สอนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมด้านคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกัน ทั้งโดยรวมและรายด้าน
2. ผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีพฤติกรรมด้านคุณธรรมแตกต่างกัน ทั้งโดยรวมและรายด้าน
3. มีความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นของครูผู้สอนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาพฤติกรรมด้านคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครูผู้สอนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 โดยใช้กรอบแนวคิดด้านผู้บริหารคุณภาพตามแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนวิถีพุทธ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคายเขต 3 ที่ประยุกต์ใช้เป็นพฤติกรรมด้านคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา 3 ด้าน คือ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3. 2547 : 7-18)

1. พฤติกรรมคุณธรรมด้านการครองตน
2. พฤติกรรมคุณธรรมด้านการครองคน
3. พฤติกรรมคุณธรรมด้านการครองงาน

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
 กรอบแนวคิดและความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตาม
 Rajabhat Mahasarakham University

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตของเนื้อหาในการวิจัยนี้ เป็นการศึกษา พฤติกรรมด้านคุณธรรมของ
 ผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครูผู้สอนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 โดยใช้กรอบแนวคิดด้านผู้บริหาร
 คุณภาพตามแนวทางการดำเนินงาน โรงเรียนวิถีพุทธ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย
 เขต 3 ที่ประยุกต์ใช้เป็นพฤติกรรมด้านคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา 3 ด้าน คือ
 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3. 2547 : 7-18)

1. คุณธรรมด้านการครองตน
2. คุณธรรมด้านการครองคน
3. คุณธรรมด้านการครองงาน

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอน จำนวน 2,142 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 1,992 คน รวม จำนวน 4,134 คน ในจำนวน 182 โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ประจำปีการศึกษา 2548

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอน จำนวน 214 คน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 199 คน รวมจำนวน 413 คน

2. ตัวแปรที่นำมาศึกษา ได้แก่

2.1 ตัวแปรอิสระ

2.1.1 สถานภาพ จำแนกเป็น 2 กลุ่ม คือ

- 1) ครูผู้สอน
- 2) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.1.2 ขนาดของสถานศึกษา

- 1) โรงเรียนขนาดเล็ก
- 2) โรงเรียนขนาดกลาง
- 3) โรงเรียนขนาดใหญ่

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมด้านคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่

2.2.1 คุณธรรมด้านการครองตน

2.2.2 คุณธรรมด้านการครองคน

2.2.3 คุณธรรมด้านการครองงาน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. พฤติกรรมด้านคุณธรรมของผู้บริหาร หมายถึง การประพฤติ ปฏิบัติตนของผู้บริหารในสิ่งที่พึงงามจนเป็นนิสัยหรือเคยชินโดยใช้หลักคุณธรรม 3 ข้อ มีดังนี้

1.1 คุณธรรมด้านการครองตน หมายถึง พฤติกรรมทางด้านคุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา มีหลักหรือแนวทางในการปฏิบัติตน เพื่อให้เกิดคุณความดีขึ้นแก่ตนเพื่อไม่ให้ตนเองประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ผิดได้แก่ เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ร่วมงาน มีความเกรงกลัวต่อบาป มีความโปร่งใสในการปฏิบัติงาน รู้ทันต่อเหตุการณ์ มีความรอบคอบ ไม่ประมาท

สามารถควบคุมตัวเองได้ แต่งกายสุภาพเหมาะสมกับกาลเทศะ หลีกเลียงจากอบายมุข รู้จัก รักษาสุขภาพให้แข็งแรงอยู่เสมอ มีความอดทน ขยัน ซื่อสัตย์ ประหยัด และอวดออม

1.2 คุณธรรมด้านการครองคน หมายถึง พฤติกรรมด้านคุณธรรมของผู้บริหาร สถานศึกษา ที่ใช้เป็นแนวทางในการบริหารบุคคลเพื่อทำให้เป็นที่รักเคารพและศรัทธาของ ผู้ร่วมงานและบุคคลอื่น ได้แก่ เป็นผู้ที่รับฟังและเคารพในความคิดเห็นของคนอื่น มีความ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละต่อเพื่อนร่วมงานการเอาใจใส่ดูแล ทุกข์ สุข ของผู้ใต้บังคับบัญชาให้ คำแนะนำปรึกษา มีความยุติธรรม ไม่เอินเอียง มีการจัดประชุมผู้ร่วมงานอย่างสม่ำเสมอ เป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีการสร้างความรู้สึกร่วมกันเองกับผู้ร่วมงานมีศิลปะ ในการแก้ไขปัญหา ให้ขวัญกำลังใจ หรือยกย่องชมเชยเมื่อผู้ร่วมงานทำงานบรรลุผลสำเร็จ เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการวางแผนและแก้ปัญหาต่าง ๆ มีการแสดงความยินดีกับ ผู้ร่วมงานที่ประสบผลสำเร็จ

1.3 คุณธรรมด้านการครองงาน หมายถึง พฤติกรรมทางด้านคุณธรรมของ ผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลแก่งาน ได้แก่ เป็นผู้ที่มีใจรักในการทำงาน การจัดบุคลากรเข้าทำงานให้ตรงตามความรู้ความสามารถ เป็นผู้ มีความเห็นอกเห็นใจผู้ร่วมงานในการปฏิบัติงานมีความยินดีที่จะให้ความช่วยเหลือและ ให้บริการแก่หน่วยงานตนเองและหน่วยงานอื่น มีทักษะในการสามัคคีให้เกิดไมตรีต่อ หมู่คณะ ส่งเสริมให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีโอกาส เข้ารับการฝึกความขยันหมั่นเพียร อุทิศเวลา ในการปฏิบัติงานอบรม ศึกษาดูงาน เพื่อพัฒนาตนเองและพัฒนางาน มุ่งมั่นในการทำงานให้ สำเร็จโดยไม่ย่อท้อต่อความยากลำบาก กิดตรึครองวางแผนปรับปรุงงาน มีทักษะในการ บริหารงานเป็นที่ยอมรับของผู้ร่วมงานและมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำงาน

2. ผู้บริหาร หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาเป็น บุคลากรผู้ที่ได้รับแต่งตั้งจากสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 กระทรวงศึกษาธิการ ให้ดำรงตำแหน่งผู้บริหาร สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ในตำแหน่ง ผู้อำนวยการ สถานศึกษา รวมถึงผู้ที่ได้รับมอบหมายให้รักษาการในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา

3. ครูผู้สอน หมายถึง ครูผู้มีหน้าที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3

4. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง ผู้ที่ได้รับการคัดเลือกและแต่งตั้ง จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ให้เป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ยกเว้นคณะกรรมการที่คัดเลือกมาจากตัวแทนครู และหัวหน้าสถานศึกษาที่ทำหน้าที่เลขานุการ

ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3

5. ทักษะ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดหรือความคิดเห็นของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เป็นผลของความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ ความเชื่อและอารมณ์ของบุคคล กับแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมตอบโต้ โดยอาจเป็นความรู้สึกด้านบวกหรือด้านลบ ซึ่งบุคคลสามารถบอกได้ว่า เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยมาก ปานกลาง หรือน้อย

6. ขนาดของโรงเรียน หมายถึง จำนวนนักเรียนที่มีอยู่ในโรงเรียนตามเกณฑ์การ กำหนดมาตรฐานโรงเรียนของ สำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 : 7) แบ่งออกเป็น 3 ขนาดดังนี้

- 6.1 โรงเรียนขนาดเล็ก คือโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน 120 คนลงมา
- 6.2 โรงเรียนขนาดกลาง คือโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน 121 - 300 คน
- 6.3 โรงเรียนขนาดใหญ่ คือโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เป็นข้อเสนอแนะให้ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หนองคาย เขต 3 ใช้ในการพัฒนาตนเอง ในการปฏิบัติตามคุณธรรมด้านการครองตน ครองคน ครองงาน เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีและเป็นที่ยอมรับของผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา นักเรียน และประชาชนทั่วไป